

Narzędzia, instrumenty z powiatowych urzędów pracy ułatwiające funkcjonowanie przedsiębiorstw w warunkach pokryzysowych

Streszczenie

Celem opracowania jest prezentacja najważniejszych form wsparcia proponowanych przez powiatowe urzędy pracy, z których może skorzystać przedsiębiorca w warunkach kryzysowych i pokryzysowych. Tematykę opracowano głównie na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Nakerślono też zasady pozyskiwania środków z powiatowych urzędów pracy oraz korzyści z tego płynące dla przedsiębiorcy. Opracowanie w szczególności dotyczy: dotacji na otwarcie działalności gospodarczej przez bezrobotnego, staży dla bezrobotnych, prac interwencyjnych, refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy i Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Niniejsze opracowanie oparto na fachowej literaturze oraz własnych doświadczeniach związanych z pozyskiwaniem powyższych środków.

Słowa kluczowe

powiatowy urząd pracy, dotacje, staże, formy wsparcia, prace interwencyjne, Krajowy Fundusz Szkoleniowy, finanse publiczne, ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Wprowadzenie

Powiatowe urzędy pracy (dalej: PUP) oferują formy wsparcia, z których może skorzystać wielu przedsiębiorców, zarówno rozpoczynających działalność gospodarczą, jak i takich, którzy działają już na rynku od lat. Instrumenty te mogą być wykorzystywane w warunkach kryzysowych oraz pokryzysowych. Należy tylko zapoznać się z ofertą urzędów i sprawdzić, które z ich wymagań dany przedsiębiorca jest w stanie zrealizować. Chodzi bowiem o warunki wskazane w umowach, które będą podpisywane z danym pracodawcą. Urząd pracy poprzez te formy wsparcia poszukuje miejsc pracy dla osób bezrobotnych, ale pracodawca czerpie z tego tytułu również niewspółmierne korzyści, które mogą w okresie kryzysu i po kryzysie gospodarczym zmniejszyć przez pewien okres obciążenie kosztowe związane np. z zatrudnieniem nowego pracownika, wyposażeniem jego stanowiska pracy czy też jego wyszkoleniem. Często okres ten jest wystarczający dla firmy, aby np. pozyskać nowe zlecenia, poszerzyć rynek, i okazuje się, że po trwania zakończeniu umowy z PUP ten pracownik lub pracownicy stają się w firmie niezbędni

i przynoszą tyle przychodu, że sami na siebie zarabiają. Należy mieć na uwadze, że koszty pracownicze to zawsze duże obciążenie dla firm, zwłaszcza takich, które dopiero wchodzi na rynek i jeszcze się go uczą.

Powiatowe urzędy pracy działają na podstawie wielu ustaw, rozporządzeń i regulaminów, które określają zasady ich funkcjonowania. PUP realizuje zadania wynikające z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹. Gospodarka finansowa PUP uregulowana jest w ustawie o finansach publicznych².

Zgodnie z art. 9a ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy „Powiatowy urząd pracy realizujący zadania, o których mowa w art. 9 ust. 1, obejmujący obszarem swojego działania kilka powiatów, jest współfinansowany z budżetów tych powiatów.

2. Powiat, którego jednostką organizacyjną jest powiatowy urząd pracy, o którym mowa w ust. 1, zwany dalej «powiatem prowadzącym», otrzymuje dotacje celowe na wydatki bieżące z budżetów innych powiatów, których zadania realizuje, zwanych dalej «powiatami dotującymi».

3. Powiaty dotujące oraz powiaty prowadzące zawierają dwustronne porozumienia określające wysokość, terminy i zasady przekazywania dotacji celowej na współfinansowanie kosztów funkcjonowania powiatowego urzędu pracy z uwzględnieniem zmniejszenia dotacji o kwotę refundacji ze środków Funduszu Pracy, o której mowa w art. 9 ust. 2d, na realizację przez powiat prowadzący projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Pracy dotyczących powiatu dotującego.

4. W przypadku niezawarcia porozumienia, o którym mowa w ust. 3, wysokość roszczenia przysługującego powiatowi prowadzącemu jest ustalana jako udział w całości poniesionych kosztów, w tym inwestycji i zakupów inwestycyjnych, równy ilorazowi liczby mieszkańców z terenu powiatu dotującego do łącznej liczby mieszkańców z całego obszaru działania powiatowego urzędu pracy według stanu na koniec roku poprzedzającego rok budżetowy, w którym koszty zostały poniesione – pomniejszony o kwotę refundacji, o której mowa w art. 9 ust. 2d, na realizację przez powiat prowadzący projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Pracy dotyczących powiatu dotującego”.

Fundusz Pracy, z którego środków PUP realizują swoje programy, „jest państwowym funduszem celowym w rozumieniu ustawy o finansach publicznych w związku z czym podlega rygorom w niej określonym. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku

¹ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 645 ze zm.), dalej u.p.z.

² Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1870.), dalej u.f.p.

pracy jest jednak aktem szczególnym, w razie kolizji przepisów ma pierwszeństwo stosowania. Potwierdza to art. 110 u.p.z., zgodnie z którym w sprawach z zakresu gospodarki funduszami celowymi nieuregulowanych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy stosuje się odpowiednio przepisy o finansach publicznych. Zgodnie z art. 103 ust. 2 u. p. z. dysponentem Funduszu Pracy jest minister do spraw pracy³.

„Na gruncie art. 29 u.f.p. należy [...] rozumieć, że fundusz celowy jest pewnym zasobem środków pieniężnych, dysponowanym przez właściwego ministra lub inny organ wskazany w ustawie, powstającym z określonych źródeł przychodów, powiązanych z ich wydatkowaniem na określone zadanie publiczne⁴. Fundusz celowy nie ma osobowości prawnej i są to środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym⁵.

Zgodnie z art. 106 u.p.z. przychodami z Funduszu Pracy są: 1) obowiązkowe składki na Fundusz Pracy; 2) dotacje budżetu państwa; 3) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej na współfinansowanie projektów finansowanych z Funduszu Pracy; 4) odsetki od środków Funduszu Pracy pozostających na rachunkach bankowych dysponenta Funduszu Pracy oraz samorządów województw, powiatów, ochotniczych hufców pracy i wojewodów; 4a) odsetki od środków Funduszu Pracy pozostających na wyodrębnionych rachunkach bankowych, których obowiązek utworzenia wynika z obowiązujących przepisów lub umów zawartych na ich podstawie z dysponentem funduszu, będących w dyspozycji kierownika jednostki organizacyjnej realizującej zadania finansowane ze środków Funduszu Pracy; 5) spłaty rat i odsetki od pożyczek udzielonych z Funduszu Pracy.

Dotacje na otwarcie działalności gospodarczej

Z punktu widzenia problematyki niniejszego opracowania ważne jest, aby rozpocząć od dotacji dla osób bezrobotnych otwierających działalność gospodarczą, ponieważ wszystkie pozostałe rodzaje pomocy są już dla przedsiębiorstw istniejących na rynku. Osoby fizyczne, które rozpoczynają swoją działalność gospodarczą, mogą na ten cel pozyskać bezzwrotne środki z Funduszu Pracy do 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia⁶. Wynika to z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

³ Z. Góral (red.), *Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, Warszawa 2016, s. 1021.

⁴ M. Duda [w:] H. Dzwonkowski, G. Gołębiowski (red.), *Ustawa o finansach publicznych. Komentarz prawno-finansowy*, Warszawa 2014, s. 70.

⁵ Patrz szerzej: K. Sawicka [w:] M. Karlikowska, W. Miemiec, Z. Ofiarski, K. Sawicka, *Ustawa o finansach publicznych Komentarz*, Presscom Sp. z o.o., Wrocław 2010, s. 79–86; C. Kosikowski, *Finanse publiczne. Komentarz*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2003, s. 86–97; E. Rutkowska-Tomaszewska [w:] R. Mastalski, E. Fojcik-Mastalska (red), *Prawo finansowe*, Wolters Kluwer, Warszawa 2013, s. 72–73.

⁶ Przeciętne wynagrodzenie – oznacza to przeciętne wynagrodzenie w poprzednim kwartale, od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu statystycznego

(art. 46). Kwota ta w zależności od urzędu wynosi od osiemnastu do dwudziestu kilku tysięcy. Złożony wniosek do PUP jest w miarę szybko rozpatrywany – do miesiąca czasu od jego złożenia. Należy oczywiście spełnić kilka warunków, aby ją pozyskać. Wynikają one z 6 i 7 § ust. 3 rozporządzenia w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej⁷. Zgodnie z tymi paragrafami składający wniosek o dotację musi być zarejestrowany w PUP jako bezrobotny, nie otrzymał wcześniej z Funduszu Pracy lub z innych środków publicznych bezzwrotnej pomocy na otwarcie działalności gospodarczej i nie złożył równocześnie wniosku do innego urzędu o tą samą dotację, a także w ciągu 12 miesięcy przed złożeniem wniosku nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, szkolenia, stażu, prac społecznie użytecznych, przygotowania zawodowego dorosłych, wykonywania prac interwencyjnych lub robót publicznych, nie przerwał z własnej winy szkolenia, stażu, wykonywania prac społecznie użytecznych zleconych przez PUP, w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed złożeniem wniosku nie prowadził działalności gospodarczej i nie miał wpisu do Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej⁸ oraz w okresie 2 lat poprzedzających złożenie wniosku nie był skazany za przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu.

Często bezrobotni mają pomysł i zaplecze w postaci kwalifikacji, doświadczenia zawodowego, ale nie mają własnych środków na zakup np. reklamy, doradztwa, obsługi prawnej, towarów, materiałów, urządzeń, maszyn i innych środków trwałych. Składając wniosek do urzędu pracy, w którym określają swój biznes plan zarówno marketingowy, jak i finansowy, ale w dużo prostszych wzorach niż te, które należy opracować w projektach unijnych, można pozyskać kapitał na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Taka osoba powinna wykazać we wniosku, że ma doświadczenie zawodowe lub odpowiednie wykształcenie, co tym samym będzie gwarancją, że ta działalność gospodarcza nie będzie w krótkim czasie wyrejestrowana z Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej. Czyli w wyniku tej całej operacji rozpoczynający działalność gospodarczą przestanie być osobą bezrobotną.

w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

⁷ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 kwietnia 2012 r. – W sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2012 r., poz. 457), dalej r.d.r.k.w.

⁸ Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG) jest rejestrem przedsiębiorców będących osobami fizycznymi, działających na terenie Polski. Rejestr prowadzony jest od 1 lipca 2011 r. w systemie teleinformatycznym przez ministra właściwego do spraw gospodarki na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1829).

Swoje szanse na pozyskanie środków można zwiększyć tym, że należy wniosek złożyć na początku ogłoszonego naboru, gdy pula środków przyznana na dany rok jest jeszcze duża i niewyczerpana. Po złożeniu wniosku zostaje on do miesiąca oceniony i jeśli środki będą przyznane, to taka działalność musi być utrzymana przez 12 miesięcy, w przeciwnym razie pieniądze należy zwrócić do urzędu pracy. Dotacja musi być zabezpieczona przez poręczycieli i czasami może wymagać, ale nie musi, wkładu własnego. Rozbieżności np. co do wysokości dotacji, wkładu własnego, wzorów wniosków itp. wynikają z opracowanych przez poszczególne PUP własnych regulaminów. O ich stosowaniu decyduje również starosta, który bierze pod uwagę środki Funduszu Pracy. Bezrobotny, któremu przyznano dotację, zobowiązuje się nie podjąć zatrudnienia w okresie 12 miesięcy od otrzymania dotacji. Zapis ten nie wyklucza jednak umów cywilnoprawnych. Po otrzymaniu dotacji bezrobotny ma obowiązek w ciągu 2 miesięcy rozliczyć się z PUP z przyznaczonych mu środków.

„W praktyce urzędy pracy tworzyły własne katalogi dóbr oraz usług, na jakie otrzymywane środki mogą zostać przeznaczone. Pamiętając o braku wyraźnych ograniczeń, zarówno w ustawie, jak i w rozporządzeniu dotyczącym wykorzystania środków na określone dobra czy usługi, a także braku procentowego określenia ich przeznaczenia w aktach normatywnych, wydaje się, że nie powinno się narzucać bezrobotnemu tego, w jakiej części i na co mogą one zostać wykorzystane. Podkreślenia wymaga, że ustawodawca, stanowiąc o wydatkowaniu przyznaczonych środków, automatycznie wyłączył możliwość zawarcia umowy kredytu czy też leasingu. Nie będą podlegały rozliczeniu także koszty podatku VAT zapłaconego przy zakupie środków trwałych. Rozliczenie wydatkowanych środków dokonywane jest w kwocie brutto”⁹.

Regulaminy, wzory wniosków i wszystkie oświadczenia związane z ubieganiem się o dotację należy pobrać ze strony internetowej właściwego¹⁰ powiatowego urzędu pracy, ponieważ czasami w nich niewielkie różnice lub uproszczenia¹¹.

Ważne jest również to, że zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 12¹², „wolne od podatku dochodowego są jednorazowe środki przyznane bezrobotnemu na podjęcie działalności, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy z 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Charakter taki ma dotacja z Powiatowego Urzędu Pracy na rozpoczęcie

⁹ Z. Góral (red.), *op. cit.*, s. 488.

¹⁰ Właściwego dla bezrobotnego ze względu na miejsce zameldowania stałego lub czasowego, a jeżeli dana osoba nie jest zameldowana – do powiatowego urzędu pracy, na którego obszarze działania przebywa, zwanego dalej właściwym powiatowym urzędem pracy (§ 2 ust. 1 pkt 1). Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie rejestracji bezrobotnych i poszukujących pracy (Dz. U. z 2012 r., poz. 1299).

¹¹ Dostępne wzory wniosków są opublikowane np. na http://www.pup-olawa.pl/bezrobotni_poszukujacy_pracy/dokumenty_do_pobrania.html [dostęp: 07.10.2016].

¹² Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.), dalej u.p.d.o.f.

pozarolniczej działalności gospodarczej, uzyskana na podstawie umowy zawartej pomiędzy Dyrektorem PUP a osobą. Przy ustalaniu dochodu nie można uwzględnić 1/12 jednorazowych środków, przyznanych osobie w trybie art. 46 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, na podjęcie i utrzymanie na początkowym etapie działalności gospodarczej”¹³.

Staże dla osób bezrobotnych

Drugą formą pomocy, również dla pracodawcy, która w warunkach kryzysu gospodarczego lub po nim ułatwia funkcjonowanie są staże organizowane przez urzędy pracy.

Staż oznacza zdobywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy pracodawcy, ale bez nawiązywania stosunku pracy.

„Przepisy ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. określają podstawowe zasady i minimalne wymagania w zakresie kształtowania treści umowy stażowej. Zgodnie z nimi stronami umowy stażowej są starosta oraz pracodawca. Umowa powinna zawierać dane identyfikacyjne organizatora i stażysty, wskazywać na opiekuna stażysty, okres stażu oraz program stażu zawierający: nazwę zawodu lub specjalności, zakres zadań wykonywanych przez bezrobotnego, rodzaj uzyskiwanych kwalifikacji lub umiejętności zawodowych, sposób potwierdzenia nabytych kwalifikacji lub umiejętności zawodowych, wskazanie opiekuna osoby objętej programem stażu. Wskazane postanowienia umowy stażowej należy zaliczyć do jej obligatoryjnych elementów. Inne zagadnienia związane z organizacją stażu mogą być kształtowane przez strony umowy”¹⁴.

Okres, na jaki podpisana jest umowa stażowa, wynosi:

Okres trwania umowy:	Uczestnicy
do 12 miesięcy	bezrobotni do 30. roku życia, dla których ustalono profil pomocy II, zgodnie z art. 33 ust. 2c pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 149)
do 6 miesięcy	bezrobotni, dla których ustalono profil pomocy II, zgodnie z art. 33 ust. 2c pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 149)

Źródło: opracowanie na stronie internetowej http://www.pup-olawa.pl/pracodawcy_przedsiębiorcy/staze.html

¹³ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 27 stycznia 2015 r., II SA/OI 1325/14 (LEX).

¹⁴ M. Szablowska-Juckiewicz (red.), *Umowy cywilnoprawne w ubezpieczeniach społecznych*, Warszawa 2015, LEX, s. 223.

Staż jest bardzo dobrą formą pracy w miejscach, gdzie nie jest potrzebny wykwalifikowany specjalista, lecz osoba, którą można przyuczyć w krótkim czasie do zawodu. We wniosku o staż można wskazać osobę, którą pracodawca chciałby przyjąć na ten staż – oczywiście bezrobotną z właściwego dla bezrobotnego PUP. Właściwego ze względu na miejsce stałego lub czasowego zameldowania, a jeżeli nie jest zameldowany, należy wziąć pod uwagę PUP, na którego obszarze działania przebywa bezrobotny. Pracownik urzędu mający duże doświadczenie wyszukuje w bazie osób bezrobotnych takie osoby, które spełniają wskazane kryteria przez pracodawcę. Następnie osoby te kierowane są na rozmowy wstępne o staż i dopiero po ich przeprowadzeniu firma może wskazać osobę lub osoby, co do których chciałaby podpisać umowy stażowe. Często są to osoby mające również wysokie wykształcenie lub doświadczenie w zawodzie albo po ukończonych kursach kierunkowych. Stażyści otrzymują z urzędów stypendium w wysokości 120% zasiłku dla bezrobotnych, pomniejszone o składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe. Z wnioskiem o organizację stażu i z planem stażu pracodawca zgłasza się do urzędu pracy¹⁵.

Przepisy ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy określają „ogólne zasady stażu: bezrobotny nie może odbywać ponownie stażu u tego samego organizatora na tym samym stanowisku pracy, na którym wcześniej odbywał staż, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy lub przygotowanie zawodowe dorosłych; u organizatora stażu, który jest pracodawcą, staż mogą odbywać jednocześnie bezrobotni w liczbie nieprzekraczającej liczby pracowników zatrudnionych u organizatora w dniu składania wniosku w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy; u organizatora stażu, który nie jest pracodawcą, staż może odbywać jednocześnie jeden bezrobotny; czas pracy bezrobotnego odbywającego staż nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo, a bezrobotnego będącego osobą niepełnosprawną zaliczoną do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności – 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo; bezrobotny nie może odbywać stażu w niedziele i święta, w porze nocnej, w systemie pracy zmianowej ani w godzinach nadliczbowych; PUP może wyrazić zgodę na pracę na ww. zasadach, z wyjątkiem godzin nadliczbowych, tylko w sytuacjach, kiedy charakter pracy w danym zawodzie wymaga takiego rozkładu czasu pracy; na wniosek osoby bezrobotnej, organizator stażu zobowiązany jest do udzielenia jej dni wolnych w wymiarze 2 dni za każde 30 dni kalendarzowe odbywania stażu; za dni wolne bezrobotnemu przysługuje stypendium; za ostatni miesiąc odbywania stażu organizator jest obowiązany udzielić dni wolnych przed upływem terminu zakończenia stażu; organizator stażu niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni informuje PUP o przyczynach przerwania odbywania stażu,

¹⁵ Wzory wniosków do pobrania: http://www.pup.nysa.pl/dla_bezrobotnych/staz_bezrobotny.html [dostęp 07.10.2016].

o każdym dniu nieusprawiedliwionej nieobecności bezrobotnego oraz o innych zdarzeniach istotnych dla realizacji programu stażu; w terminie 5 dni po zakończeniu każdego miesiąca stażu, organizator dostarcza do PUP listę obecności podpisaną przez bezrobotnego; bezrobotny sporządza sprawozdanie z przebiegu stażu zawierające informacje o wykonywanych zadaniach oraz uzyskanych umiejętnościach praktycznych¹⁶.

Warto korzystać z tych form wsparcia w postaci staży nie tylko po to, by pozyskać np. na rok osobę lub kilka osób do pracy, oszczędzając przy tym środki finansowe (które mogą być przeznaczone w firmie na inne cele rozwojowe), ale również w przypadku, gdy wiemy, że będziemy musieli zwiększyć zatrudnienie w firmie, ponieważ okres stażu może być wykorzystany jako próba poznania i sprawdzenia danej osoby, czy po tych np. 12 miesiącach będzie sobie radziła na danym stanowisku pracy. Często jest tak, że po stażu stażysta pozostaje w firmie na stałe, ponieważ staje się tam niezbędny. Zwłaszcza w mikro- i małych przedsiębiorstwach takie wsparcie w formie staży jest bardzo odczuwalne oczywiście na duży plus.

„Ministerstwo podkreśliło [...], że pomimo braku ustawowego zobowiązania do zatrudnienia stażysty, po zakończeniu stażu w roku ubiegłym, efektywność zatrudnieniowa tego instrumentu rynku pracy osiągnęła historycznie najwyższy poziom, tj. 57%. Oznacza to, że 57% osób, które ukończyły staż w okresie 3 miesięcy od zakończenia stażu lub w jego trakcie podjęło zatrudnienie lub inną pracę zarobkową¹⁷.

Prace interwencyjne

Prace interwencyjne to kolejny rodzaj pomocy nie tylko dla bezrobotnego, ale również dla pracodawcy. Różni się od stażu tym, że tu dochodzi już do zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Prace te mogą być organizowane na każde stanowisko zarówno fizyczne, jak i umysłowe. Organizując prace interwencyjne, pracodawca otrzymuje refundację kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne. Z wnioskiem o prace interwencyjne nie może wystąpić przedsiębiorca, który jest w upadłości lub likwidacji, albo zalega z płatnościami do budżetu państwa. Pracodawca musi spełniać warunki w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne¹⁸. Pomoc ta

¹⁶ Opracowanie: *ibidem*.

¹⁷ Z. Góral (red.), *op. cit.*, s. 555.

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej – w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne z dnia 24 czerwca 2014 r. (Dz. U. z 2014 r., poz. 864).

jest udzielana zgodnie z warunkami pomocy *de minimis*, której limit wynosi 200 000 euro, licząc trzy kolejne lata obrotowe¹⁹.

Prace interwencyjne w zależności od PUP mogą trwać od 6 do 12 a nawet 24 miesięcy. Wniosek²⁰ o prace interwencyjne złożony do powiatowego urzędu pracy jest rozpatrzony w ciągu 30 dni. W przypadku pozytywnej odpowiedzi zostaje podpisana umowa pomiędzy pracodawcą a starostą, na podstawie której pracodawca zawiera umowę o pracę z bezrobotnym, a następnie występuje we wskazanych terminach o refundację wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne. Na podstawie art. 51 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy otrzymuje refundację w wysokości:

Okres trwania	Uczestnicy
do 6 miesięcy	kwota refundacji wynosi 800 zł + składki na ubezpieczenia społeczne
do 12 miesięcy	kwota refundacji wynosi 800 zł + składki na ubezpieczenia społeczne
do 24 miesięcy	w przypadku zatrudnienia osoby po 50. roku życia refundacja wynosi 800 zł + składki na ubezpieczenia społeczne

Należy zaznaczyć, że umowa o pracę zawarta z bezrobotnym jest na czas określony – długość okresu prac interwencyjnych. Część pracodawców zauważyło, że dzięki takiej formie zawarcia umowy, która jest zgodna z prawem, mogą odmłodzić kadrę w przedsiębiorstwie i zmniejszyć koszty zatrudnienia. Koszty zatrudnienia zmniejszają nie tylko dzięki refundacji wydatków związanych z zatrudnieniem osoby bezrobotnej, ale również ograniczają w tym momencie koszty rekrutacji, ponieważ urzędy pracy wychodzą naprzeciw przedsiębiorcy w zakresie współpracy. Oferują im wysoką, profesjonalną obsługę w rekrutacji osób bezrobotnych. Wyłaniają kandydata, który spełnia oczekiwania pracodawcy i zajmują się całym procesem rekrutacji.

Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy

Zatrudnienie pracownika to nie tylko koszty wynagrodzenia i obciążenia składkami na ubezpieczenia społeczne. Dużym kosztem dla pracodawcy jest często wyposażenie jego stanowiska pracy. W związku z tym powiatowe urzędy pracy, aby ułatwić pracownikowi podjęcie pracy, podpisują z pracodawcami umowy na właśnie takie wyposażenie lub doposażenie ze środków Funduszu Pracy zgodnie z art. 46 ust.1 pkt 1a ustawy

¹⁹ Szczegóły dotyczące pomocy *de minimis* na stronie www.uokik.gov.pl

²⁰ Wzory wniosków do pobrania: <http://pubbelchatow.pl/dla-pracodawcow-i-przedsiębiorcow/formy-wsparcia-dla-pracodawcow-i-przedsiębiorcow/prace-interwencyjne.html> [dostęp 07.10.2016].

o.p.z. Jest to oczywiście pomoc, z której korzysta pracodawca i mając wiedzę o takich możliwościach, przydatnych zwłaszcza w warunkach pokryzysowych, może otrzymać refundację w wysokości określonej w umowie z PUP, nieprzekraczającej jednak 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia, czyli w granicach 24 000 zł. Refundacja może dotyczyć zakupu maszyn, urządzeń itp., czyli kosztów związanych ze zorganizowaniem stanowiska pracy.

Aby otrzymać refundację, pracodawca przed zatrudnieniem osoby bezrobotnej musi złożyć odpowiedni wniosek²¹. Następnie po jej zatrudnieniu musi utrzymać dane stanowisko pracy przez 24 miesiące. Refundację otrzymuje po przedłożeniu odpowiedniego rozliczenia i udokumentowania poniesionych wydatków. Oczywiście pracodawca na te same wydatki nie może dostać refundacji z innego źródła. W przypadku tej pomocy dla pracodawcy każdy przedsiębiorca powinien indywidualnie przeliczyć/porównać wielkość otrzymanej dotacji z kwotą, jaką należy ponieść na zatrudnienie osoby bezrobotnej przez okres 24 miesięcy. Mogą znaleźć się podmioty, które stwierdzą, że utrzymają te stanowisko przez wskazany czas, aby dostać dotację. Pytanie, czy będzie to dla nich nadal opłacalne. Najlepiej poprosić księgowego o kalkulację przed pochopną decyzją. I tak na przykład, zatrudniając osobę w 2016 roku na najniższą krajową 1850 zł + 381,29 (obciążenia składek na ubezpieczenia społeczne) = 2231,29 zł miesięcznie x 24 miesiące (okres utrzymania stanowiska pracy) = 53 550,96 zł, gdzie wartość dotacji wyniesie maksymalnie 24 000 zł. Ta forma pomocy opłaca się pracodawcy, który potrzebuje i wie, że musi zatrudnić pracownika, a nie takiemu, który wymyśli, że stworzy stanowisko na 2 lata, żeby dostać dotację. Liczby te są przybliżone i należy je dokładnie skalkulować na dany dzień, znając dokładną wartość dotacji, która może być zmienna, ale nie wyższa niż 6-krotność wysokości przeciętnego wynagrodzenia. W przypadku złamania warunków umowy i zlikwidowanie stanowiska pracy przed wskazanym okresem należy zwrócić wartość dotacji wraz z odsetkami.

Krajowy Fundusz Szkoleniowy

Krajowy Fundusz Szkoleniowy (dalej też KFS) to bardzo ciekawa propozycja PUP skierowana do pracodawców. Krajowy Fundusz Szkoleniowy jest tworzony ze środków Funduszu Pracy z przeznaczeniem na przekwalifikowanie, aktualizację wiedzy i umiejętności zarówno pracodawcy, jak i zatrudnionych już pracowników. Koszty szkoleń czy studiów podyplomowych są dziś wysokie, a wykwalifikowana kadra jest bardzo ważna

²¹ Wzory wniosków dostępne na stronie: <http://pupbelchatow.pl/dla-pracodawcow-i-przedsiębiorcow/formy-wsparcia-dla-pracodawcow-i-przedsiębiorcow/refundacja-kosztow-wyposażenia-lub-doposażenia-stanowisk-pracy.html> [data dostępu 07.10.2016 r.].

dla przedsiębiorcy. Pracodawcy często zwłaszcza w okresie kryzysu ograniczają koszty związane ze szkoleniami. Należy podkreślić, że przy skorzystaniu z tych środków nie ma żadnego obowiązku tworzenia nowego miejsca pracy dla bezrobotnych.

Środki mogą być przyznane:

- „w wysokości 80% tych kosztów, nie więcej jednak niż 300% przeciętnego wynagrodzenia w danym roku na jednego uczestnika,
- w przypadku mikroprzedsiębiorstw w wysokości 100%, nie więcej jednak niż 300% przeciętnego wynagrodzenia w danym roku na jednego uczestnika.

Wkład pracodawcy w wysokości 20%, który inwestuje w kształcenie ustawiczne pracowników lub własne, liczony jest od całości kosztów przeznaczonych na sfinansowanie kształcenia ustawicznego. „Do wkładu własnego nie należy wliczać innych kosztów, które pracodawca ponosi w związku z udziałem pracowników w kształceniu ustawicznym, np. wynagrodzenia za godziny nieobecności w pracy w związku z uczestnictwem w zajęciach, koszty delegacji w przypadku konieczności dojazdu do miejscowości innej niż miejsce pracy itp.”²²

Środki z Krajowego Funduszu Szkoleniowego zgodnie z art. 69a ustawy o.p.z. można przeznaczyć na: kształcenie ustawiczne, studia podyplomowe, kursy, egzaminy potwierdzające zdobycie kwalifikacji zawodowych, wymagane do podjęcia kształcenia badania psychologiczne lekarskie, ubezpieczenie od nieszczęśliwych wypadków w związku z podjęciem kształcenia. Oczywiście wszystkie powyższe rodzaje szkoleń muszą być zgodne z potrzebami pracodawcy i za jego zgodą.

Obecnie jest coraz większe zainteresowanie tym programem, należy zatem pilnować terminu ogłoszenia naboru i złożyć wnioski²³, najlepiej w pierwszych dniach tego naboru.

Podsumowanie

Składając wniosek do PUP w związku z którymś z powyżej opracowanych projektów, należy dokładnie sprawdzić warunki, wzory wniosków właściwego terytorialnie PUP, ponieważ często jest tak, że mają one pewne różnice w drukach lub w założeniach albo w kwotach, które mogą wynikać z regulaminów wewnętrznych opracowywanych przez PUP. W niektórych powiatowych urzędach pracy pojawiają się nowe projekty, z których pracodawca może korzystać, i nie są to projekty ogólnopolskie, tylko regionalne. Urzędy te działają na różnych obszarach z różnym poziomem bezrobocia, co jest

²² Opracowanie: <http://pupbelchatow.pl/dla-pracodawcow-i-przedsiębiorcow/formy-wsparcia-dla-pracodawcow-i-przedsiębiorcow/krajowy-fundusz-szkoleniowy.html> [data dostępu 07.10.2016 r.].

²³ *Ibidem*.

przyczyną tworzenia powyższych różnic. Opracowanie zostało wykonane na bazie czterech urzędów pracy w Polsce i już tu zauważa się rozbieżności np. co do wysokości dotacji czy terminów naborów.

Podsumowując powyższe rozważania, zauważa się, że dostępne programy kierowane do przedsiębiorców przez PUP są bardzo dużym wsparciem nie tylko w warunkach kryzysowych i pokryzysowych zarówno dla bezrobotnych, jak i pracodawców. Należy tylko się z nimi zapoznać i nauczyć się z nich korzystać. Wnioski, formularze i procedury związane z rozliczeniem poszczególnych projektów nie są bardzo skomplikowane, wręcz przeciwnie – opracowane są w dostępny sposób, aby nie stanowiły bariery w pozyskaniu środków. Dzięki projektom z PUP można znacząco ograniczyć koszty rekrutacji, zatrudnienia, wyposażenia i wyszkolenia pracowników, co będzie odczuwalne zwłaszcza w mikro- i małych przedsiębiorstwach.

Bibliografia

Literatura

- Dzwonkowski H., Gołębiowski G.(red), *Ustawa o finansach publicznych Komentarz prawno-finansowy*, Warszawa 2014.
- Góral Z. (red.), *Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, Warszawa 2016.
- Karlikowska M. Miemiec W., Ofiarski Z., Sawicka K., *Ustawa o finansach publicznych Komentarz*, Presscom Sp. z o.o., Wrocław 2010.
- Kosikowski C., *Finanse Publiczne, komentarz*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2003.
- Mastalski R., E. Fojcik-Mastalska E. (red), *Prawo finansowe*, Warszawa, Wolters Kluwer 2013,
- Ruśkowski E., *Finanse Publiczne. Komentarz praktyczny*, ODDK Sp. z o.o. Sp. K, Gdańsk 2013.
- Szablowska-Juckiewicz M. (red), *Umowy cywilnoprawne w ubezpieczeniach społecznych*, LEX, Warszawa 2015.

Źródła

Akty prawne

- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.).
- Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.).

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 645 ze zm.).

Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1829).

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1870.)

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 kwietnia 2012 r. w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2012 r., poz. 457).

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie rejestracji bezrobotnych i poszukujących pracy (Dz. U. z 2012 r., poz. 1299).

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłacanych składek na ubezpieczenia społeczne z dnia 24 czerwca 2014 r. (Dz. U. z 2014 r., poz. 864).

Orzecznictwo

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 27 stycznia 2015 r., II SA/OI 1325/14 (LEX).

Internet

http://www.pup-olawa.pl/bezrobotni_poszukujacy_pracy/dokumenty_do_pobrania.html

http://www.pup-olawa.pl/pracodawcy_przedsiębiorcy/staze.html

http://www.pup.nysa.pl/dla_bezrobotnych/staz_bezrobotny.html

www.uokik.gov.pl

<http://pupbelchatow.pl/dla-pracodawcow-i-przedsiębiorcow/formy-wsparcia-dla-pracodawcow-i-przedsiębiorcow/prace-interwencyjne.html>

<http://pupbelchatow.pl/dla-pracodawcow-i-przedsiębiorcow/formy-wsparcia-dla-pracodawcow-i-przedsiębiorcow/refundacja-kosztow-wyposazenia-lub-doposazenia-stanowisk-pracy.html>

<http://pupbelchatow.pl/dla-pracodawcow-i-przedsiębiorcow/formy-wsparcia-dla-pracodawcow-i-przedsiębiorcow/krajowy-fundusz-szkoleniowy.html>

Tools, instruments from the District Labor Offices to facilitate the operation of enterprises in the post-crisis

Summary

The purpose of this article is to present the most important forms of support offered by the District Labor Offices, which the entrepreneur can benefit from in the conditions of crisis and post-crisis. The

subject matter was developed mainly on the basis of the law on employment promotion and labor market institutions. Outlined are the principles of obtaining funds from the PUP and membership benefits for the entrepreneur. The article refers in particular to: a grant for opening a business by the unemployed, apprenticeships for the unemployed, intervention works, reimbursement of the cost of equipment or retrofit jobs position and the National Training Fund. The work was written based both on professional literature and on the basis of their own experience with the acquisition of the above measures.

Keywords

The district labor office, Grants, internships, Forms of support, Intervention works, The National Training Fund, Public finances, Act on employment promotion and labor market institutions.